

FN och Demokratin

-

Betydelsen av ett parlament

En demokratiteoretisk diskursanalys på förslaget om ett folkvalt parlament i FN

Elin Gustafsson

Abstract

This bachelor thesis is a discourse analysis on the proposal of making a United Nations Parliamentary Assembly. The analysis examines what democracy discourse is found in the material and how it is defined. The material for the discourse analysis is based on material from the international lobby-organization “The UNPA-campaign” and is understood by different democratic theories. These theories are the theory about democracy only possible within the state and also democracy beyond the state in the global society. Through the discourse analysis it is clear that four themes are the most dominating when it comes to how the democracy discourse is defined in the material: a democracy must be built on a representative system, there must be equal elections for choosing the representatives both in terms of number of seats in the parliament but also the election process, creating equal opportunities for small and larger countries to participate in decision making and also the importance of ideology cooperation between the member states of the UN.

Nyckelord: Demokrati, FN, UNPA-kampanjen, Parlament, Representation

Antal ord: 9888

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Problemområde	2
1.2	Syfte och frågeställning.....	2
1.3	Avgränsning	3
1.4	Disposition	3
2	Metod	5
2.1	Positionering och utgångspunkt	5
2.2	Diskursanalys som metod.....	6
2.2.1	Materialet	8
2.2.2	Tillvägagångssätt.....	8
3	Demokrati som teori	10
3.1	Demokrati utifrån nationalstaten	11
3.2	Demokrati bortom nationalstaten	12
3.3	Demokrati som analysverktyg.....	13
4	Diskursanalys	14
4.1	Vem representeras och vem representerar?.....	14
4.2	Val på lika villkor.....	17
4.3	Jämlikhet mellan små och stora stater	20
4.4	Ideologiskt samarbete över nationsgränser	22
4.5	Slutsats	24
5	Avslutande diskussion	26
5.1	Framåtblickande forskning.....	27
6	Referenser	28
	Bilaga 1	30

1 Inledning

Den här uppsatsen är en kvalitativ studie som gör en diskursanalys på ett förslag om att införa ett folkvalt parlament i FN, Förenta Nationerna, som ett led i att göra FN mer demokratiskt. Förslaget om ett folkvalt parlament i FN innebär en demokratisyn som utgår från representativ demokrati. Det som väckte mitt intresse för ämnet är att detta länge har diskuterats inom ramen för FNs organisering men inte ännu blivit verklighet.

I diskursanalysen undersöks material kring förslaget om ett folkvalt parlament i FN i ljuset av demokratiterrorier. Textmaterialet som diskursanalysen bygger på är från den internationella lobby-organisationen UNPA-kampanjen, UNPA står för United Nations Parliamentary Assembly. De demokratiterrorier som uppsatsen tar utgångspunkt i är teorier om demokrati i relation till nationalstaten och till globalisering.

Diskursanalysen bygger på ett fall om ett folkvalt parlament i FN, vilket i sin tur är ett fall av demokratins utformning. So what? Frågan om demokratins utformning är en principiellt intressant fråga eftersom den berör en diskussion om demokrati vilket är en viktig del i den statsvetenskapliga forskningen. Förslaget om ett folkvalt parlament i FN är ett fall av demokratins utformning eftersom om det skulle bli verklighet skulle innebära ett parlament på en överstatlig nivå med hela världen som räckvidd. Magnus Jerneck skriver om FN som bildades just för att hantera relationer mellan staterna. ”Priset, när staters intressen står emot varandra, blir krig och konflikter. När FN grundades 1945 var det anarkiska internationella systemet mycket tydligt och FN var ett försök att hantera konsekvenserna av detta. Man kan inte säga att FN har lyckats.”¹ Att diskutera vilka demokratiterrorier som finns i materialet är därför centralt och viktigt i forskningen om demokrati. Uppsatsen har därför en relevans både för samhället i stort men också inom den statsvetenskapliga forskningen i en tid då världen globaliseras allt mer.

¹ Jerneck, Tio tycker till om FN- en idéskiss för 2000-talet, 2000. s. 45

1.1 Problemområde

Inom detta avsnitt ges en närmare beskrivning av uppsatsens problemområde, förslaget om ett folkvalt parlament i FN i ljuset av demokratiteorier.

Problemområdet tar utgångspunkt i Svenska FN-förbundets text där det står att FN måste demokratiseras, detta med ett antagande om att FN redan till en viss del är en demokratisk organisation. I texten från Svenska FN-förbundet lyfts det fram olika förslag som kan göra FN till en ännu mer demokratisk organisation. Ett av dessa förslag är förslaget om att införa ett folkvalt parlament i FN. Förslaget formuleras bland annat som "A Parliamentary Assembly should be established as a principal organ of the United Nations, which 'WE THE PEOPLES' would be represented by."² Att öka möjligheten för människor att påverka politiken på den globala nivån genom ett representativt system är centralt i formuleringen. Därför är synen på demokrati kärnan i problemområdet, i relation till FNs organisering. Fallet för att kunna undersöka detta är förslaget om ett folkvalt parlament i FN. Trots att förslaget om en folkvald församling i FN inte är något nytt förslag är det ännu inte implementerat. Det finns därför ett stort material att tillgå inom ramen för förslaget i form av beslut, kampanjer och dokument. En del av detta material ligger till grund för uppsatsens diskursanalys. Därför är undersökningen principiellt intressant, det är ett fall av demokratins utformning.

1.2 Syfte och frågeställning

I detta avsnitt tydliggörs uppsatsens syfte och frågeställning. Syftet med uppsatsen är att undersöka den syn på demokrati som genomsyrar förslaget om ett folkvalt parlament i FN i det specifika materialet som valts ut.

Uppsatsen är en teorianvändande studie av empirisk karaktär som analyserar material kring förslaget om ett folkvalt parlament i FN. Materialet kommer från den internationella lobby-organisationen för UNPA. Uppsatsen använder befintliga teorier om demokrati och demokratins gränser och eller möjligheter för att förstå och tolka det utvalda materialet i en diskursanalys.

Utifrån uppsatsens syfte formuleras en frågeställning som ligger till grund för diskursanalysen.

² Dag Hammarsköld Foundation & UNA Sweden. Reform Proposals. For a Democratic United Nations and the Rule of Law, 2012. s. 16

- Vilken demokratidiskurs förespråkas i förslagen om ett folkvalt parlament i FN och hur formuleras denna?

Med förslagen avses de dokument med förslag från lobbyorganisationen UNPA-kampanjen, United Nations Parliamentary Assembly-kampanjen, som även finns bifogade som bilaga till denna uppsats.

1.3 Avgränsning

För att kunna genomföra uppsatsen krävs att problemområdet är specifikt och kärnfullt. Därför är en del avgränsningar och avvägningar nödvändiga. En del i det arbetet är att välja ut en del av problemområdet i en väl avgränsad frågeställning, i detta fall en fråga formulerad om förslaget av ett folkvalt parlament i FN. Många andra infallsvinklar och områden hade kunnat vara föremål för undersökning av demokratins utformning men den här uppsatsen har avgränsat sig till ett specifikt förslag och ett begränsat material. Textmaterialet kring förslaget som ligger till grund för diskursanalysen kommer beskrivas närmare under avsnittet 2.2.1.

Uppsatsens ambition är således inte att normativt påtala hur något bör vara, alltså att FN bör reformeras på det ena eller andra viset. Inte heller ger uppsatsen konstruktiva förslag på hur ett eventuellt parlament kan utformas.

Självklart betyder detta att resultatet av diskursanalysen är präglad av den avgränsning som gjorts. Men för att visa på möjligheter för framtida forskning finns ett eget avsnitt i slutet av uppsatsen där det ges förslag till områden som är möjliga för vidare forskning utifrån ramen av problemområdet.

1.4 Disposition

Det här avsnittet är till för att förenkla läsningen av uppsatsen och förståelsen för uppsatsens olika delar.

För att inte färga uppsatsen med olika stereotypiseringar används konsekvent ordet *en* istället för *man* samt *hen* istället för *han* eller *hon*.

Uppsatsen inleds med avsnitt som rör de inledande skedena i uppsatsen med början i problemområde, uppsatsens syfte och frågeställning samt uppsatsens avgränsning. Sedan leder uppsatsen in på val av metod och teoretiska verktyg. Allt detta är en förberedelse inför diskursanalysen som är uppsatsens huvuddel,

det är där materialet behandlas med hjälp av teori och analytiska redskap. I uppsatsens slutskede finns en avslutande diskussion som sedan följs av ett kort avsnitt där det ges förslag på vidare forskning inom området. I början av varje avsnitt och kapitel finns också en introducerande mening för att kort presentera innehållet och syftet med just det avsnittet eller kapitlet.

Sist i uppsatsen finns en bilaga som jag finner relevant för läsaren av uppsatsen. Det är länkar till och beskrivningar kring det textmaterial som ligger till grund för analysen. Bilagan är till för att öka transparensen kring det material som analyseras.

2 Metod

Det här avsnittet kommer att diskutera uppsatsens metodologiska val samt författarens kontext och utgångspunkt som ligger till grund för uppsatsens val av diskursanalys som metod.

Uppsatsen tittar närmare på ett specifikt fall, detta för att se vilken eller vilka demokratidiskurser som finns inom förslaget om ett folkvalt parlament i FN genom lobbyorganisationen UNPA-kampanjens textmaterial. Därför är det intressant att göra en nära granskning av materialet för att kunna se och förstå vilka komponenter som utgör demokratidiskursen.

Uppsatsen är en kvalitativ studie vilket innebär just att det görs en nära granskning av materialet. Detta innebär också en utgångspunkt i ”att vissa passager i texten anses vara viktigare än andra. Ett annat men näraliggande skäl är att det eftersökta innehållet i texten ligger dolt under ytan och endast kan tas fram genom en intensiv läsning av texten.”³ Att just leta efter det som ligger dolt under textens yta är en av anledningarna till att uppsatsen använder diskursanalys som metod för att analysera materialet.

2.1 Positionering och utgångspunkt

Det här avsnittet syftar till att positionera mig som uppsatsförfattare gentemot mitt material, detta för att öka förståelsen för den tolkning som görs i analysen.

Jag utgår från Karin Widerberg som skriver att ”Vad kunskap är, hur och var den ska produceras och av vem, är emellertid frågor som besvarats på olika sätt genom historien. Det är kring dessa frågor kampen har stått och fortfarande står”⁴ Att positionera min syn på kunskap är därför primär för att gå vidare i uppsatsens olika delar. Jag utgår från en socialkonstruktivistisk syn på kunskap vilket innebär att kunskap är något som skapas och reproduceras genom oss.⁵ Socialkonstruktivismen utgår från hermeneutiken som just är ett sätt att tolka och se hur mening skapas. Widerberg menar att en forskare med hermeneutisk

³ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängnerud, *Metodpraktikan Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 2007. s. 237

⁴ Widerberg, *Kvalitativ forskning i praktiken*, 2002. s. 21

⁵ Barleboo Wenneberg, *Socialkonstruktivism – positioner, problem och perspektiv*, 2010. s. 11

utgångspunkt ”måste klargöra de komponenter som nämns, till exempel vilken förståelse och vilka förväntningar man hade med sig in i forskningsprocessen. Och ju mer noggrant och utförligt forskaren redovisar dessa grundantaganden, desto tydligare blir alla momenten i tolkningsprocessen.”⁶ Alltså vill jag med detta tydliggöra att uppsatsen utgår från att kunskap är något som finns beroende av oss, jag som uppsatsförfattare menar således att det inte finns någon sann eller falsk kunskap. I denna uppsats innebär det en ödmjukhet mot materialet, att låta materialet tala utifrån frågeställningen och de demokratiteorier som används. På så sätt kommer analysen bli en form av tolkning av materialet, denna tolkningen är det som blir resultatet i diskursanalysen. Resultatet av diskursanalysen skall därför inte värderas som sann eller falsk, utan konstruerad efter mina utgångspunkter samt val av metod och teori.

2.2 Diskursanalys som metod

Detta avsnitt kommer närmare presentera diskursanalys som metod.

Syftet med att göra en diskursanalys i denna uppsats är att undersöka den eller de diskurser kring demokrati som finns inom mitt problemområde. ”Diskursanalys har under de senaste decennierna tagit över som den förmodligen vanligaste textanalytiska metoden inom samhällsvetenskapen. Eftersom syftet ofta är att belysa maktförhållanden i samhället har vi placerat diskursanalys i den kritiskt granskande genren, men detta beslut är allt annat än självklart.”⁷ I denna uppsats passar detta väl eftersom frågeställningen söker efter diskurser kring demokrati och det krävs en kritisk granskning av materialet för att hitta en diskurs bakom argument och långa texter.

Widerberg beskriver begreppet diskurs som ”ett slags metasamtal som omfattar strukturerade övertygelser, rationaliteter, logiker och kunskapsformer som alla i ett samhälle förhåller sig till då de fattar beslut, argumenterar och prioriterar.”⁸ I ljuset av den diskussionen kan uppsatsen problematisera och föra fram den demokratidiskurs i vilket diskussionen om världsparlamentet i FN förs.

Diskursanalysen lyfter inte fram de starkaste eller mest frekventa argumenten för förslaget om ett folkvalt parlament i FN. Istället tittar diskursanalysen efter vilket sätt argumenten framförs och vad som sägs mellan raderna uttalat. Iver B. Neumann skriver att

⁶ Widerberg, Kvalitativ forskning i praktiken, 2002. s. 26

⁷ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängnerud, Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad, 2007. s. 239

⁸ Widerberg, Kvalitativ forskning i praktiken, 2002. s. 156-157

Diskursanalys handlar bland annat om att studera mening och om att studera det område där mening uppstår, nämligen i språket. Språk betraktas inte som ett oproblemiskt begreppssystem vilket endast refererar till ting och fenomen. Istället betraktas språket som ett socialt system som (även) har sin egen logik, en logik som skapar människans verklighet.⁹

Göran Bergström och Kristina Boréus sätter fingret på graden av komplexitet hos diskursanalysen då de beskriver diskursanalysen som ”ett studium av samhällsfenomen där språket står i fokus. Oavsett inriktning av diskursanalys har den ett alldeles bestämt sätt att se på språk och språkanvändning. Språket återger inte verkligheten direkt och på ett enkelt sätt utan bidrar snarare till att forma den.”¹⁰ Detta används i analysen genom att jag tittar på det språk och de formuleringar som används i det utvalda materialet från den internationella lobbyorganisationen UNPA-kampanjen.

För att ännu mer tydliggöra hur uppsatsen använder diskursanalys som metod är det relevant att påtala att jag utgår från tanken i kritisk diskursanalys. Kritisk diskursanalys innebär att diskursen kopplas till andra diskurser och andra så kallade sociala praktiker. Därför blir fokus på att den ”diskursiva praktiken avser hur texter produceras, distribueras och konsumeras.”¹¹

Sammanfattningsvis, styrkan med diskursanalysen och den största anledningen till att det är valet av analysmetod i denna uppsats är för att diskursanalysen

uppmärksammar aspekter av samhällslivet som annars tas för givna och som därmed kan vara svåra att belägga med systematiska empiriska undersökningar. Utmaningen är att på ett övertygande sätt visa att det finns dolda strukturer som styr människors ageranden. Var går gränserna för det samhälleligt acceptabla; vad betraktas som normalt i ett givet samhälle och vilka intressen tjänar på att gränserna dras på det aktuella sättet?¹²

⁹ Neumann, Mening, materialitet, makt. En introduktion till diskursanalys, 2003. s. 18

¹⁰ Bergström & Boréus, Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys, 2005. s. 305

¹¹ Bergström & Boréus, Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys, 2005. s. 322

¹² Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängnerud, Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad, 2007. s. 240

2.2.1 Materialet

Detta avsnitt är till för att närmare beskriva det material som används i analysen.

Materialet som ligger till grund för diskursanalysen är olika politiska textförslag om ett folkvalt parlament i FN från den internationella lobbyorganisationen UNPA-kampanjen.

Det har stor betydelse för det slutgiltiga resultatet vilket material som ligger till grund för analysen. Till exempel ”kan en diskursanalys av den hegemoniska makten över skolan tänkas ge olika resultat beroende på vilka parter tankar, ideer och uppfattningar som studeras, elever som vantrivs i skolan eller lärare som hamnat utanför den kollegiala gemenskapen.”¹³ Det krävs därför en förståelse för att urvalet av materialet påverkar uppsatsens slutgiltiga resultat.

Eftersom uppsatsens diskursanalys undersöker ett förslag som ännu inte implementerats är materialet som finns att tillgå begränsat. Till exempel finns inte mycket material skrivet mot förslaget om ett folkvalt parlament i FN. Det finns dock en stor internationell lobby-organisation som jobbar för att få igenom förslaget, UNPA-kampanjen. Uppsatsens material utgörs därför av material från lobbyorganisationen UNPA.

Urvalet har skett efter vad som varit möjligt i termer av tid, uppsatsens storlek och omfång. I urvalsprocessen fanns en vilja att undersöka flera olika dokument snarare än ett längre för att visa på en större variation av exempel. Det kan ses som problematiskt att diskursanalysens material endast är hämtat från UNPA-kampanjen men det kan också ses som en del i avgränsningen av uppsatsen att välja ut ett specifikt material. Problematiken minskas också genom att uppsatsens frågeställning handlar om textmaterialet från UNPA-kampanjen.

Som bilaga till denna uppsats finns numererade länkar från 1 till 6 till materialet i fulltext samt en kort beskrivning av varje text.

2.2.2 Tillvägagångssätt

Textmaterialet som ligger till grund för diskursanalysen analyseras med hjälp av ett teoretiskt ramverk. Dessa teorier är valda utifrån problemområdet och utifrån vad som krävs för att kunna besvara på frågeställningen om vilken demokratidiskurs som återfinns i förslagen om ett folkvalt parlament i FN samt hur denna definieras.

¹³ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängnerud, Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad, 2007. s. 247

Det finns olika sätt att närma sig materialet i analysen. Antingen kan redan på förhand bestämda kategorier användas som analysen sedan utgår från. Denna uppsatsen låter dock materialet tala på egen hand. Detta görs med fördel genom upprepad läsning av materialet, därefter definieras olika diskurser eller teman i materialet med hjälp av teorierna som teoretiska glasögon. Med den sistnämnda finns en risk att det blir olika mycket fokus på olika delar av materialet.¹⁴ Eftersom uppsatsen bygger på en diskursanalys är det primärt att låta materialet tala och inte på förhand bestämma de teman eller diskurser analysen utgår från. I enlighet med uppsatsens frågeställning om att ta reda på vilken demokratidiskurs som återfinns i förslagen om ett folkvalt parlament i FN blir det därför mindre problematiskt att vissa delar talar mer än andra.

Väl i tolkningsskedet fokuserar uppsatsen på ”relationen mellan delen och helheten: ett textställe måste förstås utifrån den helhet den är en del av samtidigt som helheten måste förstås på grundval av delarna.”¹⁵ De olika teman som återfinns i materialet utgör tillsammans en helhet som är det som frågeställningen frågar efter nämligen vilken demokratidiskurs som återfinns i materialet samt hur denna formuleras.

Eftersom uppsatsen bygger på en diskursanalys är ett klassifikationsschema inte aktuellt för att kunna tolka och förstå materialet i ljuset av de teoretiska perspektiven. Ett klassifikationsschema skulle redan på förhand bestämma vilka kategorier som materialet ska tala efter.¹⁶ Med valet av diskursanalys utgår istället uppsatsen från teori kring demokratibegreppet som sedan används som verktyg för att tolka materialet. Resultat som framkommer av tolkningen är det som utgör den demokratidiskurs som finns i materialet.

¹⁴ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängnerud, Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad, 2007. s. 245-246

¹⁵ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängnerud, Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad, 2007. s. 252

¹⁶ Teorell & Svensson, Att fråga och att svara: Samhällsvetenskaplig metod, 2007. s. 24

3 Demokrati som teori

Det här avsnittet syftar till att introducera den teoretiska grund som diskursanalysen bygger på. I enlighet med uppsatsens frågeställning om vilken demokratidiskurs som återfinns i textförslagen om ett folkvalt parlament i FN, är det just teorier om demokrati som är primära.

Det textmaterial som är grunden för analysen är förslag om ett folkvalt parlament i FN. Dessa förslag står främst för en form av representativ demokrati. Med representativ demokrati menas att medborgare väljer representanter som ska föra deras talan i en mindre församling, vilket förslaget om en folkvald församling i FN är ett exempel på.¹⁷ Förespråkarna för ett folkvalt parlament i FN menar att eftersom representativ demokrati i form av ett folkvalt parlament fungerar väl på lokal, regional och nationell nivå skulle det också fungera väl på en nivå som FN.¹⁸ Teorier om demokrati kan därför på ett legitimt sätt vara de verktyg som behövs för att undersöka djupare vilken syn på demokrati som finns bakom och i tanken om den representativa demokratin.

Det finns olika inriktningar inom det demokratiteoretiska fältet och det finns således olika definitioner på vad demokrati är. Jag kommer inte att operationalisera begreppet demokrati eftersom jag anser att det skulle begränsa diskursanalysen, vars syfte är att svara på frågeställningen om vilken demokratidiskurs som återfinns i materialet. Dock finns ett avsnitt i slutet av kapitlet som klargör på vilket sätt de teoretiska inriktningarna fungerar som analysverktyg.

De teoretiska inriktningar som är användbara för diskursanalysen är inriktningar som säger något om demokratins storlek och utformning. Främst är de teoretiska inriktningarna hämtade från *SOU Bör demokratin avnationaliseras* där Robert A. Dahl och David Held skriver var sitt eget kapitel.¹⁹ Detta teorikapitel indelas dock inte efter teoretiker utan efter dels den inriktning som pekar mer för möjligheterna med en global demokrati i takt med att världen globaliseras allt mer. Samt inriktningen som pekar mer för att nationalstatens roll blir starkare i en globaliserad värld och att det inte är möjligt med en global demokrati. Dessa två inriktningar är de som utgör uppsatsens teoretiska del och är det som uppsatsens diskursanalys analyseras utifrån.

¹⁷ Oscarsson, Mellan folkhem och Europa: svensk politik i brytningstid, 2008. s. 63-64

¹⁸ Bilaga 1.1

¹⁹ SOU 1999:1, skrift nr 21, Bör demokratin avnationaliseras?

3.1 Demokrati utifrån nationalstaten

Det här avsnittet diskuterar den inriktning som pekar på demokratins storlek i relation till de människor som berörs av demokratin.

Den person vars forskning är relevant för området är främst Robert Dahl som bland annat menar att det finns vissa kriterier som en demokratisk process måste uppfylla för att kunna ses som demokratisk fullt ut. Dels bör alla medborgare få lika chans och möjligheter att föra upp punkter på dagordningen samt möjligheten till lika rösträtt vid val. Samtidigt som Dahl presenterar dessa kriterier skriver hen också om att dessa inte kan ses som giltiga för varje enskilt fall. Istället skall en se det som att en sammanslutning kan vara mer eller mindre demokratisk i relation till de olika kriterierna. När alla kriterier är uppfyllda helt så är sammanslutningen fullt demokratisk.²⁰ När det gäller kriteriet att medborgarna ska få möjlighet till lika rösträtt vid val menar Dahl att det är något som följt med i teorier om demokrati sedan dess ursprung. Dahl tror att människor utan det andra kriteriet kommer riskera att få olika möjlighet till inflytande eftersom ”Det skulle inte finnas någon sista instans där de som politiskt jämställda skulle kunna avgöra om det togs lika stor hänsyn till deras intressen som de själva uppfattar dem.”²¹ Dahl beskriver också vidare om vad som innefattas i begreppet demos och vad detta demos har för makt. Demos är enligt Dahl de medborgare som innefattas av besluten och som är med och tar besluten, demos är medborgarkollektivet.²²

Det som är relevant för denna uppsatsen är Dahls resonemang i relation till demos. För beroende av vilka som räknas in i begreppet demos blir också utfallet av hur vi ser på demokrati förändrat. Dahl menar att Schumpeters lösning om att en mindre mängd människor kan vara demos åt en större mängd människor inte är att betrakta som demokrati. Dahl skriver att anta ”istället att man krävde att ingen skulle kunna uteslutas ur demos som var underkastad dess regler. Då skulle demos exakt motsvara sammanslutningens alla medlemmar.”²³ Dahl slår också fast att i takt med demokratins utveckling och expanderingen av de som ingår i demos är det fler medborgare som ska samlas och besluta vilket betyder att det blir en större känsla av anonymitet i gruppen. Dahl menar därför att en mer storskalig demokrati kräver politiska rättigheter på grund av att alla som ingår i gruppen har en mindre vetskap om vad gruppen i sig behöver och vill. Deras möjlighet att direkt kunna påverka beslut som rör gruppen ersätts istället av politiska rättigheter.²⁴ I en större demokrati är också sannolikheten större att gruppen demos inte är homogen utan risken för konflikter mellan intressen är en del i

²⁰ Dahl, *Demokratin och dess Antagonister*, 2002. s. 170-171.

²¹ Dahl, *Demokratin och dess Antagonister*, 2002. s. 171

²² Dahl, *Demokratin och dess Antagonister*, 2002. s. 168

²³ Dahl, *Demokratin och dess Antagonister*, 2002. s. 191

²⁴ Dahl, *Demokratin och dess Antagonister*, 2002. s. 342

vardagen eftersom människor har olika intressen och behov. Också därför menar Dahl att mänskliga rättigheter blir av stor vikt eftersom människors intressen då inte kan påverkas av dagliga politiska beslut.²⁵ Dahl visar hur komplext demokratibegreppet är och menar uttryckligen att internationella organisationer därför inte kan bli demokratiska.²⁶

3.2 Demokrati bortom nationalstaten

Det här avsnittet beskriver den teoretiska inriktning som till skillnad från förra avsnittet pekar för en mer global demokrati i samhälle där nationernas gränser inte är i fokus.

Den person vars forskning är relevant för området är främst David Held som bland annat skriver om vad som händer med nationalstaten och dess legitimitet i tider då globaliseringen ökar allt mer. Held menar att nationalstatens roll förändras och dess förmåga att fatta beslut rörande sociala och ekonomiska frågor har snarare blivit en förmåga att ta emot beslut som fattas utanför nationalstaten på den globala nivån.²⁷ Dock skriver Held vidare att denna förändring inte bör ses som en tillbakagång för den enskilda staten utan snarare som en förändring av makt och inflytande då staterna har fått mer press på sig att agera på den globala nivån. Held menar därför att staterna idag istället är mer inblandade i mellanstatliga projekt och transnationella organisationer. På detta sätt ritas den globala kartan om på nytt och den tidigare så statscentrerade kartan byts mot en karta med fler olika myndigheter och organisationer som jobbar tillsammans med staterna på den globala arenan.²⁸ På grund av denna förändring förändras också förutsättningarna för demokratin. Även Anthony McGrew skriver om denna förändring som ”the idea of democracy beyond borders, that is, transnational (or global) democracy.”²⁹

McGrew skriver också vidare att det finns olika strömningar inom idén om en transnationell demokrati men att kärnan för dessa olika strömningar är kosmopolitanism. Med det menar McGrew att det till skillnad från internationalism inte sätter fokus på staterna utan människorna. Hen menar också att dessa strömningar delar en syn på att en transnationell demokrati är nödvändig och eftersträvarsvärd under en fortsatt tid av globalisering.³⁰ Sammanfattningsvis för denna teoretiska inriktning kan vi se hur det råder enighet om att den

²⁵ Dahl, *Demokratin och dess Antagonister*, 2002. s. 343

²⁶ Dahl, SOU 1999:11, skrift nr 21, *Bör demokratin avnationaliseras?* s. 55

²⁷ Held, SOU 1999:11, skrift nr 21, *Bör demokratin avnationaliseras?* s. 35-36

²⁸ Held, SOU 1999:11, skrift nr 21, *Bör demokratin avnationaliseras?* s. 37-38

²⁹ McGrew, *Democratic theory today: challenges for the 21st century*, 2001. s. 269

³⁰ McGrew, *Democratic theory today: challenges for the 21st century*, 2001. s. 272

internationella sfären blivit allt mer komplex och att hänsyn måste tas till detta vid en utveckling av och förändring av demokratin. Held förespråkar därför en inriktning som hen själv kallar för en ”kosmopolitisk syn på demokratisk styrning.”³¹ Med det menar Held att vi måste se framtidens demokratiska projekt som något anpassat till ett samhälle i en tid av globalisering. Det innebär att medborgarskapet måste ses på ett annorlunda sätt. Detta eftersom människor i framtiden måste ha medborgarskap som möjliggör att en kan påverka och utkräva ansvar från de politiska institutioner som finns på lokal, regional och global nivå. Denna förändring av synen på medborgarskapet innebär en kosmopolitisk syn på demokrati enligt Held där fokus förflyttas från vad som är möjligt inom nationers territoriella gränser till demokrati i ett globalt samhälle.³² Held skriver också uttryckligen att en ny institution krävs som arbetar både på global och regional nivå för att lösa ekonomiska och andra frågor som inte kan lösas inom nationalstaten. Dock skriver hen att det primära inte är att det utreds var en sådan institution skulle ligga utan det primära är en acceptans och förståelse för att det måste till för att kunna klara ut de globala problem som vi står inför.³³

3.3 Demokrati som analysverktyg

Det här avsnittet syftar till att sammanfatta och introducera kärnan i de demokratiteorier som presenteras tidigare i detta kapitel. Tanken är att skapa en större förståelse för hur den teoretiska delen används i tolkningen av materialet i diskursanalysen.

Alltså, diskursanalysens genomförande innebär att de två teoretiska inriktningarna finns med som verktyg för en förståelse av textmaterialet. Teorierna finns med som glasögon vid läsningen av textmaterialet vilket präglar förståelsen och resultatet av diskursanalysen.

Främst är det kärnan i resonemanget om demokrati i relation till nationalstaten och resonemanget om demokratin i en tid av globalisering som är det primära för läsningen av textmaterialet. I den senare inriktningen finns en klar tanke om behovet av en kosmopolitisk syn på demokratin och som följd av det skapa en demokratisk politisk institution som kan klara av de globala problem som inte kan lösas inom nationalstaten. I den första inriktningen finns en klar tanke om att en internationell organisation inte kan vara demokratisk, att demokratin fungerar bäst i den mindre skalan där människor känner sig delaktiga.

³¹ Held, SOU 1999:11, skrift nr 21, Bör demokratin avnationaliseras? s. 42

³² Held, SOU 1999:11, skrift nr 21, Bör demokratin avnationaliseras? s. 44

³³ Held, SOU 1999:11, skrift nr 21, Bör demokratin avnationaliseras? s. 47

4 Diskursanalys

Detta kapitel är en diskursanalys av de textförslag om ett folkvalt parlament i FN som valts ut och beskrivits under tidigare kapitel. Materialet analyseras med hjälp av teorier om demokratins utformning.

Under läsningen av materialet identifieras olika teman som alla utgör en del av den demokratidiskurs som återfinns i materialet. Uppsatsens analys är därför uppbyggd i enlighet med dessa teman. För att lättare kunna svara på uppsatsens frågeställning finns en sammanfattning av de olika teman i diskursanalysens slutsats, den ger en samlad bild av den demokratidiskurs som finns i materialet.

De teman som identifieras i textmaterialet är:

- Vem representeras och vem representerar?
- Val på lika villkor
- Jämlikhet mellan små och stora stater
- Ideologiskt samarbete över nationsgränser

Referenser till materialet som finns i Bilaga 1 refereras till i följande ordning: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 samt 1.6

4.1 Vem representeras och vem representerar?

Precis som titeln indikerar handlar detta avsnitt om synen på representation. Tanken med ett folkvalt parlament i FN bygger på någon form av representativ demokrati.

Begreppet representation kan ses som komplext men i materialet finns en tydlig inriktning som visar på egenvärdet av en demokratisk institution byggd på representation, i detta fallet ett folkvalt parlament i FN. Ett exempel är hur representation lyfts fram som ett av de viktigaste syftena med parlamentet.³⁴ Av följande citat framgår hur representation kopplas till demokrati ”Democracy is only complete if elected representatives take part in decision-making. That’s why

³⁴ Bilaga 1.3

a parliamentary assembly also needs to be created for international organizations.”³⁵ Redan när FN bildades men även idag har FN en särskild roll på den globala politiska arenan. Relationerna mellan medlemsländernas suveränitet och mänskliga rättigheter är fortfarande en viktig fråga i FNs arbete. Jag menar att detta innebär stora utmaningar när det kommer till representation och vad en vill att de valda representanterna ska ta beslut om i parlamentet. Paul Taylor och Devon Curtis menar att ”the UN was created by the states for the states, and the relationship between state sovereignty and the protection of the needs and interests of people has not been fully resolved. Questions about the meaning of sovereignty and the limits of UN action have remained key issues.”³⁶ Denna diskussion visar tydligt på syftet med FN men sätter också fingret på hur en politisk institution ska representera människors åsikter.

Taylor och Curtis skriver också om FN som ”It is the only global institution with the legitimacy that derives from universal membership, and a mandate that encompasses security, economic and social development, the protection of human rights, and the protection of the environment.”³⁷ Att ha ett folkvalt parlament i en organisation som FN gör det därför viktigt att lyfta det som är primärt när det kommer till representation - vad det är som parlamentets ledamöter ska representera i termer av frågor och personer. Eftersom, vad som menas med att representera människor är inte helt klart utifrån textmaterialet men jag antar att det menas alla de människor som berörs av medlemsländernas politik. Något som kan vara problematiskt med att påstå sig representera människor är hur de människor som inte räknas som medborgare i ett land men som ändå befinner sig i eller direkt berörs av landets politik ska kunna representeras. Människor som inte är medborgare kan inte heller rösta i de allmänna valen vilket i sig kan ses som problematiskt när det rör sig om att representera folket. Detta eftersom de direkt påverkas av politiken men inte genom val själva kan påverka politiken.

När det gäller just vilka frågor som människor vill lyfta fram menar jag att det är svårt för en medborgare att styra vilka frågor som den vill att representanterna i parlamentet ska driva igenom. När det gäller att få fram människors frågor på dagordningen menar Dahl att ett världsparlament skulle kunna ta upp frågor som rör människor över nationsgränserna men att anse att människor i respektive land skulle få möjlighet att faktiskt påverka besluten och processerna till beslut är inte att tala om.³⁸ Dock finns det ingen inriktning i texterna som talar om parlamentet i termer av ett världsparlament utan istället står det uttalat att ett folkvalt parlament i FN skulle kunna vara ett första steg mot ett framtida världsparlament. Exempel på detta är den svenska broschyr från UNPA-kampanjen som har titeln ”På väg mot ett världsparlament Globalisera demokratin genom ett FN-parlament”³⁹ Jag

³⁵ Bilaga 1.5, s. 3

³⁶ Taylor & Curtis, *The Globalization of World Politics: an introduction to international relations*, 2011. s. 312

³⁷ Taylor & Curtis, *The Globalization of World Politics: an introduction to international relations*, 2011. s. 312

³⁸ Dahl, SOU 1999:11, skrift nr 21, *Bör demokratin avnationaliseras?* s. 60

³⁹ Bilaga 1.1

menar därför ändå att jämförelsen med Dahl är relevant då det i materialet just finns en vilja att i framtiden uppnå ett världsparlament, således finns en stark syn på en global demokrati genom representation.

Något som också hålls fram är att parlamentet genom representation ska vara en röst för globala åsikter. Alltså att alla människors åsikter om globala frågor i FNs medlemsländer ska föras fram i parlamentet.⁴⁰ Det kan ses som en del i att öka transparensen för den globala politiken eftersom det skulle finnas ett parlament där globala frågor kan diskuteras. Detta kan ses som positivt för medborgare i varje enskilt land då det blir tydligare vilka beslut som tas, var och av vilka. Held beskriver det som att det idag är som ett vakuum när det gäller hur politiken sköts kring vissa globala frågor, det finns ingen tydlig arena där besluten kan tas vilket i sig kan ses som odemokratiskt.⁴¹ Dock menar jag att ett folkvalt parlament i FN i detta sammanhang skulle innebära en väldigt stor organisation och insynen för varje individ skulle kunna bli tvärt emot mindre transparent. Om så blir fallet blir inte den globala rösten lika stark.

Dock finns också en tanke i textmaterialet om att parlamentet inte ska arbeta på en och samma plats. Det finns alltså en vilja att skapa en djupare förankring i medlemsländerna genom lokala kontor runt om i världen och på så sätt stärka representationen i parlamentet.⁴² Jag tolkar det som att det i materialet finns en tanke om att representation i stor skala kräver lokal förankring för att få legitimitet. Detta bemöter delvis den eventuella kritik som kan framkomma mot ett stort globalt parlament med risk för lite insyn i organisationen.

Att fokus flyttas från nationen till människorna genom lokal förankring tror jag är värdefullt i termer av demokrati. Men med Dahls perspektiv kan vi problematisera vad medborgarna faktiskt kan påverka. Dahl menar att möjligheterna för människor att delta aktivt i beslutsfattande i internationella frågor försvåras av att en stor del av makten ligger hos centrala tjänstemän och politiker. Även om de kan delta så menar Dahl att diskussionen ofta blir ensidig och vinklad eftersom kunskap ofta saknas och alla människor inte är lika intresserade av att delta.⁴³ Dahl menar att en stor parlamentarisk organisation likt Europeiska Unionen inte kan vara demokratisk eftersom den stora organisationen kräver att stora delar av makten delegeras vidare till tjänstemän.⁴⁴ På så sätt är det svårt att utkräva ansvar eftersom makten då förflyttats från de valda politikerna till tjänstemän.⁴⁵ Möjligheten att rösta bort de beslutsfattare som en inte anser gjort det de ska försvinner eftersom tjänstemännen är anställda och inte kan röstas bort demokratiskt. Alltså skulle det i så fall inte ha någon betydelse att det finns lokal

⁴⁰ Bilaga 1.3

⁴¹ Held, SOU 1999:11, skrift nr 21, Bör demokratin avnationaliseras? s. 48

⁴² Bilaga 1.4, s. 10-11

⁴³ Dahl, SOU 1999:11, skrift nr 21, Bör demokratin avnationaliseras? s. 67

⁴⁴ Dahl, SOU 1999:11, skrift nr 21, Bör demokratin avnationaliseras? s. 58-59

⁴⁵ Pierre & Sundström, Samhällsstyrning i förändring, 2009. s. 17

förankring i form av kontor i medlemsländerna. Förslaget om ett folkvalt parlament skulle innebära ett medlemskap av alla de länder som är medlemmar i FN vilket är betydligt fler än medlemsländerna i Europeiska Unionen. Med Dahls resonemang skulle det därmed innebära mer makt som måste delegeras. Detta menar jag kan liknas vid demokratins svarta hål som Bo Rothstein talar om då valda politiker och även centralt placerade tjänstemän inte kan påverka den faktiska verksamheten.⁴⁶

Jag tolkar det som att det finns en inriktning som påstår att det krävs demokrati i form av parlamentarism för att få kontroll över den globala styrningen.⁴⁷ Enligt Dahl kan vi med denna diskussion se en motsägelse i att jobba för att fler medborgare ska få möjlighet genom lokal förankring att påverka besluten. Detta eftersom det inte finns några garantier för att de frågor som lobbats för faktiskt leder till reella beslut. Människors delaktighet skulle då inte tas tillvara fullt ut. Dahl menar också att internationell politik och internationella frågor ofta är något som experter eller en politisk elit tar sig an på grund av frågornas komplexa natur och vanliga människor får således inte möjlighet att påverka besluten.⁴⁸

Genom en bred representation i parlamentet måste hänsyn tas till minoriteter i medlemsländerna och parlamentet bidrar på detta sätt med ett bredare politiskt perspektiv. En av tankarna bakom parlamentet är att ge människor en röst genom representation och på så sätt skapa legitimitet för att stärka mänskliga rättigheter.⁴⁹ Detta är också intressant i termer av legitimitet precis som den lokala förankringen.

Sammanfattningsvis har detta avsnitt visat på att representation är en viktig faktor och utgör en grundpelare när det kommer till synen på demokrati. Kärnan i avsnittet är att det behövs ett starkt parlament som utgörs av valda representanter eftersom det stärker människors röster men det krävs lokal förankring för att skapa legitimitet.

4.2 Val på lika villkor

Precis som titeln indikerar handlar detta avsnitt om demokrati i relation till valprocessen av parlamentets ledamöter på lika villkor. Detta eftersom synen på valprocessen säger en del om synen på demokrati och är således en del av den demokratidiskurs som kan urskiljas i textmaterialet.

⁴⁶ Rothstein, Vad bör staten göra? Om välfärdsstatens moraliska och politiska logik, 2010. s. 247

⁴⁷ Bilaga 1.1

⁴⁸ Dahl, SOU 1999:11, skrift nr 21, Bör demokratin avnationaliseras? s. 62-63

⁴⁹ Bilaga 1.4, s. 2

Det finns en underliggande tanke i texten om att många av dagens politiska system på den överstatliga nivån bygger på odemokratiska modeller då det ofta bygger på att varje land har en röst. Jag tolkar det som att de som driver förslaget om ett folkvalt parlament i FN vill uppnå lika villkor för folket i medlemsländerna genom att ta hänsyn till ländernas olika storlek. Det framgår att ett sätt att ta hänsyn till ländernas olika storlek och motverka systemet med en röst per land, kan vara att införa ett graderat antal platser i parlamentet efter ett proportionellt system.⁵⁰ Detta säger något om synen på medlemsländerna och hur dagens mäktigaste länder inte ska ha all makt utan att makten måste fördelas mer jämlikt. Det säger också något om synen på medborgarna i varje land, där alla ska få en chans att påverka oberoende av hur stort landet en bor i är. Enligt Dahls perspektiv kan vi problematisera denna diskussion eftersom Dahl hävdar att det inte är möjligt att dela upp ett internationellt demos så att organisationen blir demokratisk.⁵¹ För att visa med fallet om ett folkvalt parlament i FN skulle vi med Dahls perspektiv se att det inte skulle vara möjligt med en uppdelning av parlamentets platser på ett sätt så att det inte blir en ojämlig fördelning av makt mellan små och stora stater. Dahl menar alltså att det inte går att uppnå en jämlik fördelning av platser och därmed en jämlik fördelning av makt och inflytande i en internationell organisation som FN.

När det gäller valprocesser till ledamöterna i parlamentet på lika villkor, kan det innebära att anpassa valprocesserna till ländernas egna nationella valprocesser som ett första steg. Men i framtiden ska det vara möjligt att välja ledamöter direkt till parlamentet utan att blanda in valprocessen i det enskilda landet. Detta skulle också vara ett sätt att inte bortse från de länder som har icke-demokratiska val att delta.⁵² Detta menar jag är en viktig poäng utifrån ett demokratiskt perspektiv eftersom människorna i de länder som inte har demokratiska val också måste få möjlighet att delta. Om inte detta perspektiv finns med faller tanken om lika villkor för människor i medlemsländerna att påverka parlamentet.

I materialet finns en tanke om att även om personer valda i icke-demokratiska val väljs in i parlamentet finns ingen risk att demokratin i parlamentet äventyras eftersom en övervägande majoritet av medlemsländerna är demokratiska.⁵³ Detta menar jag är ett förenklat sätt att se på parlamentets demokratiska uppbyggnad. Även om en majoritet av länderna är demokratiska så vet vi inte hur parlamentet kan komma att utformas. Därför finns inga garantier för att icke-demokratiska länder får mindre makt än demokratiska länder. Enligt Denk och Silander finns det dock olika sätt för internationella organisationer att bemöta icke-demokratiska länder vid ett inträde i organisationen. Antingen kan organisationen följa den exklusiva strategin vilket innebär att endast länder som redan är demokratier eller

⁵⁰ Bilaga 1.6, s. 10-11

⁵¹ Dahl, SOU 1999:11, skrift nr 21. Bör demokratin avnationaliseras? s. 73

⁵² Bilaga 1.2

⁵³ Bilaga 1.4 s. 12

uppfyller vissa kriterier innan inträdet. Alternativt kan organisationen jobba enligt en inkluderande strategi då alla länder kan bli medlemmar men att en process inleds vid inträdet för att på så sätt kunna påverka länderna i en demokratisk riktning.⁵⁴ Jag menar att förslaget om ett folkvalt parlament i FN går i riktning med den senare strategin då materialet påtalar att alla medlemsländer i FN ska kunna vara representerade i parlamentet.

I textmaterialet finns en tanke om att ett visst antal ledamöter i parlamentet är optimalt, runt 700-900 ledamöter.⁵⁵ Detta kan ses som problematiskt då många faktorer spelar in när det gäller att ha ett så optimalt parlament som möjligt. När det gäller storleken på ett parlament så menar Dahl av princip att demokratiska internationella organisationer inte är möjliga att uppnå. Dahl tar också upp ett dilemma som blir relevant utifrån tanken om parlamentetets storlek. En mindre organisation skulle rent teoretiskt kunna få fler människor att själva delta i den demokratiska processen och själva ta beslut. En större organisation skulle teoretiskt utifrån Dahls resonemang inte skapa samma möjlighet till deltagande. Dock skulle en större organisations beslut få större genomslag då det berör fler medans den mindre organisationens beslut berör en mindre mängd människor.⁵⁶

När det gäller val på lika villkor finns en uttalad tanke om att effektivitet och representativitet är lika viktigt i utformandet av parlamentet.⁵⁷ Det framgår inte vad som menas med effektivitet, men jag tolkar att det handlar om möjligheten att fatta raka och tydliga beslut på bästa möjliga sätt i termer av tid och ekonomiska faktorer. Alltså att det ska vara tillräckligt många representanter för att alla länders politiska minoriteter och majoriteter ska få representeras samtidigt som det ska vara möjligt att genomföra. Med Dahls perspektiv är inte en demokratisk internationell organisation möjlig, dock menar Dahl att det inte i sig finns en optimal storlek för en demokrati utan att det måste anpassas till situationen. Vilket det också har fått göra genom historien, först till staden och sedan staten, Dahl menar dock att ingen av de nämnda är optimala för demokratin.⁵⁸

Sammanfattningsvis kan vi med detta avsnitt se hur val på lika villkor har betydelse för synen på demokrati. Dels är det primärt hur valen av parlamentets representanter utformas men det är också viktigt med ett proportionellt antal representanter i parlamentet beroende på bland annat faktorer som landets storlek.

⁵⁴ Denk & Silander, Att studera demokratisering, 2007. s. 79

⁵⁵ Bilaga 1.6, s. 21

⁵⁶ Dahl, SOU 1999:11, skrift nr 21, Bör demokratin avnationaliseras? s. 59-60

⁵⁷ Bilaga 1.4, s.12

⁵⁸ Dahl & Tufte, Size and Democracy, 1973. s. 135

4.3 Jämlikhet mellan små och stora stater

I föregående avsnitt behandlades valprocessen i relation till hur vi kan uppnå lika villkor för staterna. Detta avsnitt handlar om hur vi kan uppnå jämlikhet i det folkvalda parlamentet i FN mellan små och stora stater.

Materialet visar på vikten av att jobba aktivt för att öka jämlikheten mellan stater eftersom de menar att staterna idag som är medlemmar i FN inte är jämlika. Främst lyfts storleken på länderna fram som faktor till ojämlikheten ”the UN suffers from a sharp contrast between its large and small member states and that its current design is unable to offer a working solution to bridge this divide.”⁵⁹ FN bildades 1945 och syftet med bildandet var just att motverka ojämlikheten mellan staterna, att säkerställa internationell fred och säkerhet. Men också att utveckla vänskapliga relationer mellan stater samt samarbeta för att lösa internationella problem. Det var också viktigt att jobba aktivt med att sprida budskapet om mänskliga rättigheter samt att agera som en central part för att sammanföra nationernas arbete. Den tidigare organisationen The League of Nations hade problem med sin legitimitet då inga beslut eller avtal kunde vara bindande för medlemsländerna. FN bildades för att komma runt problematiken som uppstod i The League of Nations och idag är nästan alla länder i världen medlemmar i FN.⁶⁰

Ett folkvalt parlament i FN skulle bli ännu en del av FNs organisation och i textmaterialet finns en tanke om att den globala styrningen måste förbättras för alla staters bästa. Ett exempel på detta från textmaterialet är tanken om att instifta internationell lagstiftning som blir legitim genom att den skulle beslutas om i parlamentet där både länders majoriteter och minoriteter skulle vara representerade.⁶¹ Mer om detta diskuteras i nästa avsnitt. Dock kan vi utifrån Dahls perspektiv se svårigheter med att hitta vad som skulle vara det allmänna bästa för alla stater. Dahl menar att det även i den lilla enheten som familjen finns svårigheter med att hitta det allmänna bästa eftersom det skiljer mellan vad olika personer behöver och önskar. I en större organisation skulle det också bli än svårare att hitta det allmänna bästa då gruppen som Dahl kallar demos skulle vara mer heterogen och därmed bestå av en större mångfald.⁶²

Jag menar också utifrån materialet att vi kan se ett folkvalt parlament i FN som en lösning på att hantera och förbättra den globala styrningen så att länderna kan bli mer jämlika. Detta eftersom det finns en tanke om att det krävs ett globalt ansvar

⁵⁹ Bilaga 1.6, s. 9

⁶⁰ Taylor & Curtis, *The Globalization of World Politics: an introduction to international relations*, 2011. s. 312-313

⁶¹ Bilaga 1.3

⁶² Dahl, SOU 1999:11, skrift nr 21, *Bör demokratin avnationaliseras?* s. 65-66

för globala problem.⁶³ Held skriver om hur allt mer problem och angelägenheter blivit globala och omöjliga för den enskilda nationen att lösa på egen hand inom statens gränser. Det är gränsöverskridande problem som bland annat malaria och massförstörelsevapen som ritar om den traditionella geografiska indelningen av makten mellan stater enligt Held.⁶⁴ Helds resonemang visar på hur den internationella arenan blivit mer komplex och hur andra och nya politiska medel behövs för att få grepp om och förändra de gränsöverskridande problemen. Med Dahls perspektiv menar jag att vi kan se att den internationella politiken är komplex och kräver stor kunskap för att fatta bra beslut som är bra för alla inblandade. Dock menar Dahl till skillnad från Held att det inte är möjligt att på internationell nivå fatta demokratiska beslut som är bra för alla eftersom så mycket makt och kunskap ligger hos så få människor och de som berörs av besluten får inte möjlighet att genom beslut och insyn vara en del av processen. Dock framhåller Dahl att om verkligheten vore annorlunda och makten samt kunskap förflyttades mer till de som berörs av besluten skulle det värderas annorlunda ur demokratiskt perspektiv.⁶⁵

Dahls syn på kravet på att medborgarna måste vara en del av beslutsprocessen finns delvis i materialen som en influens av direktdemokrati. Jag tolkar det som att de anser att länderna idag inte är jämlika men att genom direktdemokrati kan fler medborgare delta i beslutsfattande processer och länderna kan därmed bli mer jämlika. Detta eftersom fokus flyttas från nationen till den enskilda människans möjlighet att delta och vara en del av den demokratiska processen. Genom detta finns en vilja om att jobba mot en elitistisk inriktning av den representativa demokratin. I materialet tolkar jag det som att de som väljs till representanter inte behöver vara de politiker som väljs till den nationella nivån i respektive land utan kan med fördel vara andra människor från befolkningen.⁶⁶ Detta är ett drag för en mer direktdemokratisk inriktning där människor ska kunna medverka på olika sätt och jobba för olika förslag som de vill få upp på parlamentetets dagordning.⁶⁷ Jag tolkar det som att det finns en underliggande kritik kring styrningen av organisationer idag och att det därför istället bör finnas representanter valda av folket som ska styra den globala politiken. När det handlar om vem som ska representeras och vem som ska representera finns det alltså en tanke om att dagens makt i den globala politiken finns hos en elit, men att ett parlament skulle föra över makten till valda representanter. Detta kan i sig ses som en demokratisk vilja men jag menar att det dock inte behöver betyda att det blir mer demokratiskt.

Att det folkvalda parlamentet ska vara öppet för alla medlemsländer är en viktig del i att få länderna mer jämlika trots olika storlek till yta och befolkning. En underförstådd tolkning av materialet kan vara att det är viktigt att även låta de

⁶³ Bilaga 1.3

⁶⁴ Held, SOU 1999:11, skrift nr 21. Bör demokratin avnationaliseras? s. 40

⁶⁵ Dahl, SOU 1999:11, skrift nr 21. Bör demokratin avnationaliseras? s. 67

⁶⁶ Bilaga 1.6, s. 7

⁶⁷ Lundquist, Demokratins väktare: Ämbetsmännen och vårt offentliga etos, 1998. s. 87

mindre länderna få en större roll i parlamentets arbete. Detta skulle vara särskilt viktigt för att få länderna mer jämlika trots olika storlek. En tanke här kan vara att den globala arenan idag är ojämlig i sin utformning och att ett parlament måste ta hänsyn till detta och jobba mot den ojämliga maktobalansen för att få ett mer demokratiskt parlament. Ett exempel på denna diskussion är hur det i en av texterna lyfts fram att små stater hellre fokuserar på jämlikhet i termer av en röst per land eftersom det skulle ge dem mer inflytande. Samtidigt menar de att större länder gärna vill ha ett system uppbyggt efter ländernas storlek eftersom det skulle gynna dem i termer av makt. I materialet problematiseras detta scenario och det lyfts fram att inget av de två förslagen är helt att föredra. Istället vill en utforma ett system som tar hänsyn till båda perspektiven.⁶⁸ Detta är ett exempel på en vilja i texterna att jobba för att göra staterna mer jämlika trots olika ekonomiska tillgångar och storlek.

Samtidigt så lyfts det fram att fokus inte bör ligga på ländernas egna representation utan på representationen av människorna i länderna och vad de röstar på. Det skulle enligt texterna inte vara enbart den politiska majoriteten i varje land som är representerat, vilket skulle göra att alla partisammanslutningar skulle vara representerade.⁶⁹ Detta gör att även små länder kan få igenom förslag genom samarbete mellan motsvarande partisammanslutningar i andra länder. Mer om det i nästa avsnitt.

Sammanfattningsvis kan vi med detta avsnitt visa på att en del av synen på demokrati är att det krävs aktiva åtgärder för att utjämna maktobalanser mellan små och stora stater.

4.4 Ideologiskt samarbete över nationsgränser

Precis som titeln indikerar handlar detta avsnitt om en inriktning i materialet som visar på en vilja av partisamarbete över nationsgränser i det folkvalda parlamentet i FN.

En inriktning i materialet är hur fokus i parlamentets arbete måste riktas från nationens bästa till de politiska olikheter som finns inom nationen. Ett exempel på detta är hur ett ideologiskt samarbete över nationsgränserna ska främjas. Alltså att istället för att låta majoritetsvalda representanter representera nationen så får alla partisammanslutningar upp till en viss procent inom nationen representeras i parlamentet i en proportionell skala. Detta framförs som något fredsfrämjande då det skulle tvinga partierna att samarbeta med sina partikollegor över nationsgränserna. Fokus skulle då inte riktas på nationens egna intressen utan på

⁶⁸ Bilaga 1.6, s. 22

⁶⁹ Bilaga 1.6, s. 25

partiets globala intressen och visioner. Det skulle stärka banden mellan nationerna oavsett storleken på nationen. En del i detta kan vara möjligheten för minoriteter att kunna samarbeta i sakfrågor utifrån ideologisk förankring.⁷⁰ Jag menar att ländernas storlek då skulle spela mindre roll och fler skulle kunna känna sig delaktiga och få inflytande över besluten. Held menar att i och med globaliseringen och utbredningen av kommunikationsmedel såsom tv och annat skapas lättare gemenskaper över nationsgränser. Alltså det som vi med Dahls perspektiv kan se som en nackdel eller problem, att ju större demos betyder större anonymitet och heterogenitet, kan vi med Held se som något positivt i ljuset av globalisering.⁷¹

En tolkning är också att en inte kan anta att alla länders representanter i parlamentet skulle rösta lika. Det måste därför finnas möjlighet för parlamentet att utformas så att samarbete enligt ideologisk inriktning främjas.⁷² Detta stämmer väl överens med Kymlickas diskussion om hur många länder idag består av många nationer. Med det menar hen hur många olika kulturella och historiska grupper tillsammans utgör en mångnationell stat, inte en nationalstat.⁷³ Kymlicka skriver också att ”Men en mångnationell stat kan också bildas frivilligt, när olika kulturer kommer överens om att sluta ett förbund till ömsesidig nytta.”⁷⁴ Detta perspektiv stämmer väl överens med den globala demokratin som Held i någon mån förespråkar. Held skriver i likhet med Kymlicka om hur dagens samhällen är utformade enligt många olika kulturer och nätverk som inte är begränsade inom landsgränserna.⁷⁵ Utifrån Held och Kymlicka kan vi därför tänka oss ett världssamhälle i liknelse med den mångnationella staten.

Det finns en annan inriktning i materialet som talar för parlamentets möjlighet att införa internationella lagar som kan få samma respekt som nationell lagstiftning i framtiden. Detta menar de kan komma att bero på att parlamentet byggs upp av valda representanter från varje medlemsland och möjligheterna att få legitimitet för de internationella lagarna skulle således stärkas genom graden av valda representanter i parlamentet. Starkare internationella lagar behöver inte innebära att de nationella lagarna försvagas. Av materialet kan det nämligen också tolkas att en demokratisk sammanslutning av nationer inte endast bidrar till en transnationell demokrati utan bidrar också till att stärka demokratin inom nationen.⁷⁶ Detta diskuterar dessutom Held och beskriver det som att nationalstaten fått en ny förändrad roll snarare än en försvagad och förminskad roll.⁷⁷ Helds kosmopolitiska syn på demokrati och samhället bygger just primärt

⁷⁰ Bilaga 1.6, s. 14-15

⁷¹ Held, *Democracy and the Global Order. From the Modern State to Cosmopolitan Governance*, 1995. s. 124

⁷² Bilaga 1.6, s. 15

⁷³ Kymlicka, *Mångkulturellt medborgarskap*, 1998, s. 19

⁷⁴ Kymlicka, *Mångkulturellt medborgarskap*, 1998. s. 19

⁷⁵ Held, SOU 1999:11, skrift nr 21, *Bör demokratin avnationaliseras?* s. 39

⁷⁶ Bilaga 1.4, s. 4

⁷⁷ Held, SOU 1999:11, skrift nr 21, *Bör demokratin avnationaliseras?* s. 37

på en acceptans av nationalstatens betydelse samtidigt som det finns en förståelse för att det krävs en nivå av beslutsfattande över nationalstaterna. Detta innebär en förändring i nationalstatens suveränitet till förmån för nivån av beslutsfattande över nationalstaterna.⁷⁸

Sammanfattningsvis kan vi utifrån detta avsnitt se hur just ideologiskt samarbete över nationsgränser är en del i synen på demokrati i relation till parlamentet. Dels eftersom det möjliggör även för mindre länder att driva politiska frågor men det gör också att fokus på ländernas gränser suddas ut.

4.5 Slutsats

Detta avsnitt kommer ge en sammanfattande bild av det resultat som framkommit genom diskursanalysen. Primärt i slutsatsen är att försöka besvara uppsatsens frågeställning, *vilken demokratidiskurs förespråkas i förslagen om ett folkvalt parlament i FN och hur formuleras denna?*

Utifrån frågeställningen är det tydligt att diskursanalysen lyfter fram och visar att det går att urskilja olika inriktningar och teman i materialet utifrån teorierna om demokratins utformning. Det är olika delar som tillsammans utgör materialets demokratidiskurs. För att kunna besvara frågeställningen behöver vi därför sammanfatta de olika inriktningar som analyseras i diskursanalysen.

Tanken om ett folkvalt parlament skapar ett fokus på representation som en central del i synen på demokrati. Tanken med ett representativt system är att det finns ett självändamål med parlamentarism. Detta eftersom det i sig ger möjlighet till alla att genom en röst få möjlighet att påverka den internationella politiken och de gränsöverskridande frågorna. Genom ett proportionellt antal platser blir både majoriteter och minoriteter från respektive medlemsland representerade i parlamentet.

Genom att ha valprocesserna i samband med nationella val men i framtiden direkta val kommer representanter att väljas från respektive medlemsland till parlamentet. Det finns en vilja att ha ett flexibelt valsystem till att börja med för att säkerställa att alla medlemsländer kan ha fungerande valprocesser.

Det handlar också om synen på staternas relationer gentemot varandra och hur de kan bli jämlika, med utgångspunkt i att alla stater idag inte är jämlika på grund av bland annat landets storlek och ekonomi. Ojämligheten kan förändras genom bland annat att införa en större lokal förankring och transparens hos

⁷⁸ Held, Demokratimodeller: Från klassisk demokrati till demokratisk autonomi, 1997. s. 430

medlemsländerna. Men också en uppmaning till medborgare att själva dra nytta av den lokala förankringen och själva driva frågor som de brinner för.

Något som också lyfts fram är inriktningen för ett större fokus på gränsöverskridande ideologiska samarbeten. Dessa samarbeten över nationsgränserna är något som kan bidra till jämlikheten mellan små och stora stater när det kommer till möjligheten för varje land att få driva egna frågor. Parlamentet kommer också vara fredsfrämjande eftersom det kommer uppmuntra till nationsöverbyggande samarbete.

Slutsatsen är att alla dessa nyss nämnda teman är delar av den demokratidiskurs som återfinns i det utvalda materialet. Detta innebär att jag som uppsatsförfattare genom diskursanalysen och med det teoretiska ramverket funnit en diskurs som tolkar materialets syn på demokrati. Frågeställningen kan därför med detta som grund anses på ett sätt besvarat. Tydligt är att målet för de som driver UNPA-kampanjen är att ha ett parlament som täcker hela världen och att ett folkvalt parlament i FN kan ses som ett steg närmare ett världsparlament med alla jordens länder.

5 Avslutande diskussion

Världen förändras ständigt och med den förändras också den internationella politiken och förutsättningarna för förändring, Malin Berggren skriver om vikten av en enad vision om FN och det globala samarbetet.⁷⁹ Berggren beskriver också behovet av en ny organisation i FN. I en mer demokratisk beslutsfattande organisation ”måste principen om demokratiskt beslutsfattande leda till att vi ifrågasätter organisationens nuvarande struktur där vetot gör vissa länder mer värda än andra.”⁸⁰

Jag menar att det är viktigt att inleda mer konkreta diskussioner kring demokratins framtida organisering och dess utmaningar i och med globaliseringen. Förslaget om ett folkvalt parlament i FN är endast ett av många förslag för att demokratisera FN och den internationella politiska arenan. Diskursanalysen har endast undersökt vilken syn på demokrati som döljer sig bakom förslaget om ett folkvalt parlament i FN från den internationella lobby-organisationen UNPA-kampanjen. Således är det svårt att dra några större slutsatser om demokratins framtida organisering utifrån analysen, dock är inte det en av ambitionerna med uppsatsen.

För att placera uppsatsen i ett större statsvetenskapligt sammanhang vill jag åter igen påpeka att jag endast har hunnit undersöka en liten del av ett annars stort statsvetenskapligt forskningsområde. Internationella organisationer som jobbar med demokratiska projekt i en tid av globalisering behöver undersökas mer. Denna diskursanalysen har pekat på många inriktningar som döljer sig bakom tanken om ett representativt system i FN. I den svenska kontexten av statsvetenskaplig forskning finner vi bland annat Malin Rönnblom och Maud Eduards som skriver om statsvetenskapens framtida utmaningar. En av utmaningarna är enligt dem, och som jag också delar, vikten av mer feminsitiska studier som ser och utmanar skärningspunkterna mellan politikens gränser och organisering utifrån nya perspektiv på staten och politiska institutioners roll i samhället.⁸¹ De tar också upp ”att ett mer traditionellt fokus på demokrati, representation och intressepolitik utvecklas parallellt med olika former av diskursiva angreppssätt på politik – inte minst för att frågor kring politikens gränser ska kunna ställas på ett mer genomgripande sätt.”⁸² FN är en sådan organisation som allt som oftast omdebatteras för sin politiska roll på den globala politiska arenan och med Rönnblom och Eduards diskussion visar sig min studie

⁷⁹ Berggren, Tio tycker om FN- en idéskrift för 2000-talet, 2000, s. 12

⁸⁰ Berggren, Tio tycker om FN- en idéskrift för 2000-talet, 2000, s. 14

⁸¹ Rönnblom & Eduards, Genusperspektiv på statsvetenskap, 2008, s. 48

⁸² Rönnblom & Eduards, Genusperspektiv på statsvetenskap, 2008, s. 48

vara intressant då den undersöker just nya perspektiv på demokratibegreppet utifrån politikens gränser och organisering.

Mer studier måste göras inom forskningsområdet, denna uppsats är mitt bidrag.

5.1 Framåtblickande forskning

Något som jag utifrån min analys kan se ett behov av vad gäller vidare forskning inom mitt problemområde är en studie av större omfattning, mer normativ och konstruktiv karaktär. En mer omfattande studie av demokratins möjligheter och gränser i relation till FN vore också intressant för att på ett djupare plan undersöka det som jag endast hunnit beröra en liten del av.

För att få fram drivande argument och tankar bakom lobbyorganisationen för förslaget vore en större intervju eller enkätstudie också intressant. Även en studie av de andra förslag som finns för att göra FN mer demokratiskt vore principiellt intressant att undersöka i ljuset av demokratiteorier.

6 Referenser

Barlebo Wenneberg, Sören, 2010. *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv*. Malmö, Liber.

Berggren, Malin, 2000. ”Inte ett bättre, utan ett bra FN” i Svenska FN-förbundet, Karin Backström (red.) *Tio tycker om FN- en idéskrift för 2000-talet*. Svenska FN-förbundet. Stockholm. s. 11-19.

Bergström, Göran & Kristina Boréus, 2005. ”Diskursanalys” i Bergström, Göran & Kristina Boréus (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund, Studentlitteratur. s. 305-362.

Dag Hammarsköld Foundation & UNA Sweden 2012. *Reform Proposals. For a Democratic United Nations and the Rule of Law*.

Dahl, Robert A. & Edward R. Tufte, 1973. *Size and Democracy*. Stanford, Stanford University Press.

Dahl, Robert A, 1999. ”Kan internationella organisationer vara demokratiska” i SOU 1999:11, skrift nr 21. *Bör demokratin avnationaliseras*. s. 55-78.

Dahl, Robert A, 2002. *Demokratin och dess Antagonister*. Stockholm, Ordfront i samarbete med Demokratiakad.

Denk, Tomas & Daniel Silander, 2007. *Att studera demokratisering*. Stockholm, Santérus förlag.

Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson & Lena Wängnerud, 2007. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm, Norstedts juridik.

Held, David, 1995. *Democracy and the Global Order. From the Modern State to Cosmopolitan Governance*. Cambridge, Polity Press.

Held, David, 1997. *Demokratimodeller: från klassisk demokrati till demokratisk autonomi*. Göteborg, Daidalos.

Held, David, 1999. ”Kan globaliseringen regleras?” i SOU 1999:11, skrift nr 21. *Bör demokratin avnationaliseras*. s. 33-53.

Jerneck, Magnus, 2000. "Nya värden erövrar världen" i Svenska FN-förbundet, Karin Backström (red.). *Tio tycker om FN: en idéskrift för 2000-talet*. Stockholm, Svenska FN-förbundet. s. 45-50.

Kymlicka, Will, 1998. *Mångkulturellt medborgarskap*. Nora, Nya Doxa.

Lundquist, Lennart, 1998. *Demokratins väktare: Ämbetsmännen och vårt offentliga etos*. Lund, Studentlitteratur.

McGrew, Anthony, 2002. "Transnational Democracy" i Carter, April & Geoffrey Stokes (red.). *Democratic theory today: challenges for the 21st century*. Malden, MA: Blackwell. s. 269-294.

Neumann, Iver B, 2003. *Mening, materialitet och makt. En introduktion till diskursanalys*. Lund, Studentlitteratur.

Oscarsson, Henrik, 2008. "Det svenska parti- och valsystemet" i Bennich-Björkman, Li & Paula Blomqvist (red.). *Mellan folkhem och Europa: svensk politik i brytningstid*. Malmö, Liber. s. 63-88.

Pierre, Jon & Göran Sundström (red), 2009. *Samhällsstyrning i förändring*. Stockholm, Liber.

Rothstein, Bo, 2010. *Vad bör staten göra?: om välfärdsstatens moraliska och politiska logik*. Stockholm, SNS Förlag.

Rönblom, Malin & Maud Eduards, 2008. *Genusperspektiv på statsvetenskap*. Stockholm, Höghskoleverket i samarbete med Nationella sekretariatet för genusforskning.

Teorell, Jan & Torsten Svensson, 2007. *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. Stockholm, Liber.

Taylor, Paul & Devon Curtis, 2011. "The United Nations" i Baylis, John, Steve, Smith & Patricia Owens. *The Globalization of World Politics: an introduction to international relations*. Oxford, Oxford University Press. s. 310-325.

Widerberg, Karin, 2002. *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund, Studentlitteratur.

Bilaga 1

I den här bilagan finns länkar till det material som används i diskursanalysen, länkarna är numererade och efter varje länk följer också en kort beskrivning av innehållet. Detta är till för att tydligt visa vilket material som analyserats.

UNPA-kampanjen = United Nations Parliamentary Assembly-kampanjen

1.1 [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.unpacampaign.org/documents/se/FLYER.pdf>

Hämtdatum: 2014-01-01.

Beskrivning av materialet i länken: En informationsbroschyr på svenska gjort av UNPA-kampanjen som är ett globalt nätverk som jobbar för att förslaget om ett folkvalt parlament i FN ska gå igenom. Denna broschyr delas ut för att sprida information för förslaget.

1.2 [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.unpacampaign.org/documents/en/FLYER.pdf>

Hämtdatum: 2014-01-01

Beskrivning av materialet i länken: Den här texten är en informationsbroschyr på engelska gjort av UNPA-kampanjen som är ett globalt nätverk som jobbar för att förslaget om ett folkvalt parlament i FN ska gå igenom. Denna broschyr delas ut för att sprida information för förslaget.

1.3 [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.unpacampaign.org/documents/en/UNPAPURPOSE.pdf>

Hämtdatum: 2014-01-01

Beskrivning av materialet i länken: Den här texten är en kort syftesbeskrivning av förslaget om ett folkvalt parlament i FN. Texten är skriven av UNPA-kampanjen.

1.4 [Elektronisk] Tillgänglig:

http://www.kdun.org/resources/FAQ_EN.pdf

Hämtdatum: 2014-01-01

Beskrivning av materialet i länken: Texten är en sammanfattning av de 50 mest frekvent ställda frågorna kring förslaget om ett folkvalt parlament i FN. Texten utgår från UNPA-kampanjen.

1.5 [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.unpacampaign.org/documents/en/QUOTATIONS.pdf>

Hämtdatum: 2014-01-01.

Beskrivning av materialet i länken: Texten är utdrag från olika citat från personer; politiker, ekonomer, samhällsvetare som uttalat sig om varför FN bör ha ett folkvalt parlament. Texten har hämtat citat från innan 1950 fram tills idag.

1.6 [Elektronisk] Tillgänglig:

http://www.kdun.org/resources/2010seats_en.pdf

Hämtdatum: 2014-01-01

Beskrivning av materialet i länken: Den här texten är ett bakgrundsdokument skrivet för kommittén för ett demokratiserat FN där främsta syftet med texten är att lyfta förslaget om en folkvald församling i FN. Dokumentet hör ihop med resterande material som är direkt under UNPA-kampanjen.